

” Шаповалова О., Кондратюк С., Бутенко В. Партнерство закладу дошкільної освіти та сім'ї у реалізації освіти для сталого розвитку дітей дошкільного віку. *Освіта. Інноватика. Практика*, 2026. Том 14, № 2. С. 125-131. <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol14i2-016>.

Shapovalova O., Kondratiuk S., Butenko V. Partnerstvo zakladu doshkilnoi osvity ta sim'i u realizatsii osvity dlia staloho rozvytku ditei doshkilnoho viku [Partnership between preschool educational institutions and families in implementing education for sustainable development of preschool children]. *Osvita. Innovatyka. Praktyka – Education. Innovation. Practice*, 2026. Vol. 14, No 2. S. 125-131. <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol14i2-016>.

УДК 373.2:37.018.1:37.033

DOI: 10.31110/2616-650X-vol14i2-016

Ольга ШАПОВАЛОВА¹, Світлана КОНДРАТІЮК², Віта БУТЕНКО³

¹⁻³ Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка, Україна

¹ <https://orcid.org/0000-0002-8888-591X>
olgashap51@gmail.com

² <https://orcid.org/0000-0002-3850-6731>
kondratiuks.m@gmail.com

³ <https://orcid.org/0000-0002-3578-8147>
zbpk1974@gmail.com

ПАРТНЕРСТВО ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВИТИ ТА СІМ'Ї У РЕАЛІЗАЦІЇ ОСВИТИ ДЛЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Анотація. У статті обґрунтовано актуальність проблеми партнерської взаємодії закладу дошкільної освіти та сім'ї в умовах упровадження ідей сталого розвитку у систему дошкільної освіти. Наголошено, що сім'я та заклад дошкільної освіти є провідними соціальними інститутами, відповідальними за формування у дітей дошкільного віку ціннісних орієнтацій сталого розвитку, екологічної культури, соціальної відповідальності та основ здорового способу життя. Проаналізовано теоретичні засади проблеми партнерства закладу дошкільної освіти і сім'ї, визначено його сутність як педагогічної взаємодії, що ґрунтується на засадах довіри, взаємоповаги, рівноправності та спільної відповідальності за результати виховання і розвитку дитини. Окреслено основні завдання освіти для сталого розвитку у дошкільному віці, зокрема формування в дітей початкових уявлень про взаємозв'язок людини, суспільства і природи, розвиток екологічно доцільної поведінки та здатності робити відповідальний вибір у повсякденному житті. У роботі висвітлено сучасні підходи до організації співпраці педагогів і батьків, спрямовані на інтеграцію ідей сталого розвитку в освітній процес закладу дошкільної освіти та сімейне виховання. Визначено ефективні форми і методи партнерської взаємодії, зокрема батьківські збори нового формату, тренінги, майстер-класи, спільні проекти, екологічні акції, консультації, інформаційно-просвітницьку діяльність та використання цифрових ресурсів для комунікації з батьками. Особливу увагу приділено питанням підвищення батьківської компетентності у сфері освіти для сталого розвитку та створенню єдиного виховного простору «заклад дошкільної освіти – сім'я». Представлено практичні рекомендації щодо залучення батьків до формування у дітей дошкільного віку ціннісних орієнтацій сталого розвитку через повсякденну діяльність, сімейні традиції та спільні ініціативи. Зроблено висновок, що ефективне партнерство між закладом дошкільної освіти і сім'єю є важливою умовою успішної реалізації освіти для сталого розвитку дітей дошкільного віку та сприяє формуванню відповідальної, екологічно свідомої й соціально активної особистості дитини. Матеріали статті можуть бути використані педагогічними працівниками закладів дошкільної освіти у практичній роботі з батьками та під час розроблення програм і проектів із освіти для сталого розвитку.

Ключові слова: партнерство; заклад дошкільної освіти; сім'я; освіта для сталого розвитку; діти дошкільного віку; ціннісні орієнтації; батьківська компетентність.

Olha SHAPOVALOVA¹, Svitlana KONDRATIUK², Vita BUTENKO³

¹⁻³ Sumy State Pedagogical University named after A.S. Makarenko, Ukraine

¹ <https://orcid.org/0000-0002-8888-591X>
olgashap51@gmail.com

² <https://orcid.org/0000-0002-3850-6731>
kondratiuks.m@gmail.com

³ <https://orcid.org/0000-0002-3578-8147>
zbpk1974@gmail.com

PARTNERSHIP BETWEEN PRESCHOOL EDUCATIONAL INSTITUTIONS AND FAMILIES IN IMPLEMENTING EDUCATION FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF PRESCHOOL CHILDREN

Abstract. The article substantiates the relevance of the partnership between preschool educational institutions and families in implementing the principles of sustainable development in the preschool education system. It is emphasized that the family and the preschool educational institution are the leading social institutions responsible for shaping preschool children's value orientations of sustainable development, environmental culture, social responsibility, and the foundations of a healthy lifestyle. The theoretical foundations of the partnership between preschool educational institutions and families are analyzed, and its essence is defined as pedagogical interaction grounded in the principles of trust, mutual respect, equality, and shared responsibility for the outcomes of a child's upbringing and development. The main objectives of education for sustainable development in preschool age are outlined, in particular, the formation of children's initial ideas about the interrelationship between humans, society, and nature, the development of environmentally appropriate behavior, and the ability to make responsible choices in everyday life. The paper highlights modern approaches to organizing cooperation

between teachers and parents aimed at integrating the ideas of sustainable development into the educational process of preschool institutions and family upbringing. Effective forms and methods of partnership interaction are identified, including innovative parent meetings, trainings, workshops, joint projects, environmental actions, consultations, information and educational activities, and the use of digital resources for communication with parents. Special attention is paid to enhancing parental competence in the field of education for sustainable development and creating a unified educational environment, "preschool educational institution – family." Practical recommendations for involving parents in shaping preschool children's value orientations toward sustainable development through everyday activities, family traditions, and joint initiatives are presented. It is concluded that an effective partnership between preschool educational institutions and families is an essential condition for the successful implementation of education for the sustainable development of preschool children and contributes to the formation of a responsible, environmentally conscious, and socially active child. The article's materials can be used by preschool educators in their work with parents and in the development of programs and projects on education for sustainable development.

Key words: partnership; preschool educational institution; family; education for sustainable development; preschool children; value orientations; parental competence.

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку суспільства характеризується загостренням екологічних, соціальних та економічних викликів, що зумовлює необхідність формування в підростаючого покоління цінностей сталого розвитку вже на ранніх етапах онтогенезу. Дошкільний вік є сенситивним періодом для становлення світоглядних орієнтацій дитини, розвитку відповідального ставлення до навколишнього середовища, засвоєння норм соціально доцільної поведінки та формування основ екологічної культури. У зв'язку з цим особливої актуальності набуває проблема реалізації освіти для сталого розвитку у системі дошкільної освіти. Водночас ефективність упровадження ідей сталого розвитку у виховний процес значною мірою залежить від узгодженості впливів закладу дошкільної освіти та сім'ї як провідних соціальних інститутів виховання дитини. Саме сім'я створює перше соціальне середовище, у якому закладаються основи ціннісних орієнтацій, моделей поведінки та ставлення до природи і суспільства. Однак у практиці роботи закладів дошкільної освіти спостерігається недостатній рівень залучення батьків до реалізації завдань освіти для сталого розвитку, фрагментарність форм співпраці та відсутність цілісної системи партнерської взаємодії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагоме значення у контексті досліджуваної проблеми мають праці вітчизняних учених, присвячені питанням взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї у процесі виховання дітей дошкільного віку. Зокрема, у наукових розвідках Н. Гавриш, С. Васильєва, В. Рагозіна [2], висвітлено психолого-педагогічні засади сімейного виховання та визначено роль партнерської взаємодії педагогів і батьків у формуванні особистості дитини. Автори наголошують на необхідності створення єдиного освітнього простору «заклад дошкільної освіти – сім'я» як умови гармонійного розвитку дошкільника.

Проблеми впровадження ідей освіти для сталого розвитку в освітній процес розкрито у працях Ю. Бойчук [4], О. Гнізділової [6], Л. Зімакової [5], де сталий розвиток розглядається як стратегічний напрям сучасної освіти, спрямований на формування екологічної свідомості, соціальної відповідальності та культури здорового способу життя. Дотичними є Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти) [1], де обґрунтовано значення просвітницької діяльності з батьками та використання інтерактивних форм співпраці. Цінними є також дослідження зарубіжних учених у сфері освіти для сталого розвитку та партнерства закладу дошкільної освіти і сім'ї, зокрема праці Veselinovska S., Petrovska S., & Sivevska D. [11], UNESCO experts [7], які підкреслюють важливість раннього формування цінностей сталого розвитку та активної участі батьків у цьому процесі.

Водночас аналіз наукових джерел дає підстави стверджувати, що проблема партнерства закладу дошкільної освіти і сім'ї у реалізації освіти для сталого розвитку дітей дошкільного віку ще не стала предметом цілісного та системного дослідження. Недостатньо розробленими залишаються питання визначення ефективних форм і методів співпраці педагогів і батьків, спрямованих на формування у дошкільників ціннісних орієнтацій сталого розвитку, що зумовлює актуальність обраної теми дослідження.

Мета дослідження полягає у теоретичному обґрунтуванні та визначенні ефективних шляхів партнерської взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї для формування у дітей дошкільного віку ціннісних орієнтацій сталого розвитку.

Методи дослідження: Здійснений науковий аналіз має реферативно-узагальнювальний характер і ґрунтується на засадах системного, компетентнісного та особистісно орієнтованого підходів до організації партнерської взаємодії закладу дошкільної освіти та сім'ї у реалізації освіти для сталого розвитку дітей дошкільного віку. У процесі дослідження було використано комплекс загальнонаукових і конкретно-наукових методів, а саме: аналіз, синтез, узагальнення та систематизація наукових джерел з проблеми партнерства закладу дошкільної освіти і сім'ї та освіти для сталого розвитку; порівняльно-зіставний аналіз вітчизняних і зарубіжних підходів до організації взаємодії педагогів і батьків; структурно-функціональний аналіз для визначення сутності, змісту та функцій партнерської взаємодії в умовах закладу дошкільної освіти; моделювання для обґрунтування форм і методів співпраці педагогів і сім'ї у формуванні ціннісних орієнтацій сталого розвитку у дітей дошкільного віку;

педагогічне узагальнення практичного досвіду діяльності закладів дошкільної освіти щодо впровадження ідей сталого розвитку у взаємодії з батьками.

Методологічну основу дослідження становлять положення педагогіки партнерства, концепції освіти для сталого розвитку, ідеї гуманістичної педагогіки та сучасні підходи до взаємодії соціальних інститутів у процесі виховання дитини. Застосовані методи дали змогу обґрунтувати доцільність використання різноманітних форм і методів партнерської взаємодії (батьківські збори нового формату, тренінги, майстер-класи, спільні проєкти, екологічні акції, консультації, інформаційно-просвітницька діяльність, цифрові ресурси) та визначити їх педагогічний потенціал у реалізації освіти для сталого розвитку дітей дошкільного віку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Дотримуючись ретроспективного та історико-генетичного аналізу з'ясовано, що проблема взаємодії закладу дошкільної освіти та сім'ї має багатовікову історію і розвивалася під впливом різних педагогічних концепцій. У XVII–XIX століттях видатні педагоги Я. Коменський, Ж.-Ж. Руссо, Й. Песталоцці, А. Дістервег та Ф. Фребель, наголошували на важливості сімейного виховання та його взаємодії з освітнім середовищем. Зокрема, у педагогічній системі засновника дошкільної освіти Ф. Фребеля було визначено концептуальні засади організації дошкільних закладів, де співпраця сім'ї та педагогічної спільноти забезпечувала соціально-моральний розвиток дитини. На історичному етапі розвитку дошкільної освіти (XIX–XX століття), посилюється увага до партнерства як засобу всебічного розвитку дитини, передусім Дж. Дьюї у своїх працях підкреслював соціальну роль навчання і виховання, зазначаючи, що ефективне формування цінностей у дітей можливе лише за умов тісної взаємодії сім'ї та педагогічного колективу. У працях українських педагогів-класиків К. Ушинського, В. Сухомлинського взаємодія сім'ї та освітніх інституцій розглядалася як важлива умова гармонійного розвитку дитини, формування її моральних якостей і соціальної активності [8].

Друга половина XX століття й до початку XXI століття ознаменувалася концепцією партнерства, та набула нових змістових характеристик. Дослідження українських і зарубіжних учених [9; 10] показують, що партнерство стало не лише засобом забезпечення розвитку дошкільника, а й ефективним інструментом впровадження ідей освіти для сталого розвитку, екологічної та соціальної свідомості дітей. Особлива увага почала приділятися формуванню компетентностей батьків, які беруть активну участь у вихованні та навчанні дітей, створюючи єдину освітню систему.

Отже, історичний аналіз проблеми свідчить про те, що партнерство сім'ї і закладу дошкільної освіти формувалося протягом століть, трансформуючись від традиційного виховного впливу до сучасного інтеграційного підходу, що враховує ідеї сталого розвитку, екологічної та соціальної відповідальності.

Сучасні тенденції розвитку психолого-педагогічної науки і освітньої практики спираються на ці історичні надбання, адаптуючи їх до потреб дошкільного віку та викликів XXI століття і розглядають нові питання з проблеми вивчення закономірностей партнерства закладу дошкільної освіти і сім'ї. У нормативних документах дошкільної освіти наголошується, що сім'я виступає дієвим, моделюючим, соціальним, комунікативним, культурним інститутом виховання, навчання і самореалізації особистості. Зазначена тенденція збільшує роль партнерської взаємодії педагогічних працівників закладів освіти з членами родини вихованців. Підвищення культури відповідального батьківства посилює необхідність педагогічного просвітництва сімей, які опинились перед численними соціальними, духовними, екологічними викликами сьогодення [1].

Як зазначено в освітній програмі «Дитина» для дітей від 2 до 7 років (раннього та дошкільного віку), важливим показником повноцінного особистісного розвитку дитини є взаємодії суспільного і родинного виховання. Взаємодія з батьками – напрям діяльності закладу дошкільної освіти, який був і залишається одним із найважливіших і стратегічних. Якісне забезпечення освітнього процесу передбачає участь батьків як вірних і розумних союзників у справі навчання, виховання і розвитку дітей, адже процес самопізнання й самоствердження дитини, реалізація її творчого потенціалу в життєвій перспективі неможливі без означеного партнерства [3].

На основі аналізу та узагальнення наукової літератури маємо можливість констатувати, що партнерство між закладом дошкільної освіти та сім'єю визначається як педагогічна взаємодія, що ґрунтується на принципах довіри, взаємоповаги, рівноправності та спільної відповідальності за всебічний розвиток дитини. Воно передбачає активну участь батьків у освітньому процесі та усвідомлення педагогами значення родини, як основного середовища соціалізації, і виступає важливою умовою:

- створенні єдиного виховного простору «заклад дошкільної освіти – сім'я», де цінності, норми і правила поведінки дитини підтримуються як удома, так і в навчальному середовищі;
- підтримці соціалізації дітей, формуванні навичок комунікації, емоційної регуляції та здатності до співпраці;

– формуванні ціннісних орієнтацій, включаючи екологічну свідомість, соціальну відповідальність та основи здорового способу життя;
 – забезпеченні індивідуального підходу до дитини, оскільки взаємодія з батьками дозволяє педагогам краще розуміти інтереси, потреби та особливості кожного вихованця [6].

Ефективна реалізація освіти для сталого розвитку в закладі дошкільної освіти потребує налагодження системної партнерської взаємодії між педагогами та сім'єю дитини. Різноманітність форм і методів співпраці забезпечує активне залучення батьків до освітнього процесу, сприяє підвищенню їх педагогічної компетентності та формуванню єдиного виховного простору. Ці засоби розподіляють за основними формами і методами партнерської взаємодії, що використовуються для реалізації ідей сталого розвитку, та їх педагогічну характеристику [12], які подаємо у табл. 1.

Таблиця 1

Форми і методи партнерської взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї у реалізації освіти для сталого розвитку

№	Форма / метод взаємодії	Характеристика
1.	Батьківські збори нового формату	Інтерактивні зустрічі з використанням дискусій, презентацій, кейсів та практичних завдань, спрямованих на підвищення обізнаності батьків щодо ідей сталого розвитку та особливостей виховання дітей.
2.	Тренінги для батьків	Організація занять, спрямованих на формування практичних умінь екологічно доцільної поведінки, розвитку відповідального батьківства та педагогічної компетентності.
3.	Майстер-класи	Практичні заняття з виготовлення екологічних виробів, іграшок із вторинних матеріалів, організації сімейних екологічних ініціатив.
4.	Спільні проекти (діти – батьки – педагоги)	Реалізація довготривалих освітніх та соціально значущих проектів (екологічні, соціальні, здоров'язбережувальні), що сприяють формуванню ціннісних орієнтацій сталого розвитку у дітей.
5.	Екологічні акції	Проведення заходів із благоустрою території, прибирання, озеленення, збору вторинної сировини, що формує відповідальне ставлення до довкілля.
6.	Консультації (індивідуальні та групові)	Надання батькам методичних рекомендацій щодо впровадження принципів сталого розвитку у сімейному вихованні та повсякденному житті дитини.
7.	Інформаційно-просвітницька діяльність	Поширення буклетів, пам'яток, методичних матеріалів, організація інформаційних стендів і тематичних виставок для батьків.
8.	Використання цифрових ресурсів	Застосування месенджерів, сайтів, соціальних мереж, електронних платформ для комунікації з батьками, обміну інформацією та результатами спільних заходів.

У зв'язку з цим, партнерство сприяє гармонійному розвитку дітей дошкільного віку, зміцнює зв'язок між родиною і закладом освіти та забезпечує комплексну реалізацію освітніх завдань. Відповідно, освіта для сталого розвитку у ЗДО спрямована на формування у дітей базових уявлень про взаємозв'язок людини, суспільства та природи. Вона передбачає розвиток здатності дітей усвідомлювати наслідки своїх дій для довкілля та соціуму, приймати відповідальні рішення у повсякденному житті, а також формувати екологічну та соціальну культуру з раннього віку. Отже, розглянемо основні завдання освіти для сталого розвитку у дошкільному віці:

1. Формування уявлень про взаємозв'язок людини, суспільства і природи: знайомство з природними явищами, рослинами і тваринами; навчання дітей розуміти, що їхні дії впливають на довкілля; формування початкових понять екологічної рівноваги і соціальної взаємодії.

2. Розвиток екологічно доцільної поведінки: навчання сортуванню сміття та ощадливому використанню ресурсів; організація практичних екологічних заходів: посадка рослин, догляд за шкільним садом або городом; використання сюжетно-рольових ігор для засвоєння правил поведінки у природному середовищі.

3. Виховання здатності приймати відповідальні рішення: моделювання ситуацій вибору та наслідків; обговорення рішень у групі та у сімейному колі; заохочення ініціативності і самостійності дітей у повсякденній діяльності [4].

З огляду на це, освіта для сталого розвитку у дошкільному віці забезпечує комплексний підхід до формування свідомої, відповідальної, соціально та екологічно активної особистості дитини, а партнерство із сім'єю підсилює ефективність цього процесу. Вирішення визначеного завдання неможливе без узгоджених дій усіх учасників освітнього процесу, насамперед педагогів і батьків. Саме партнерство закладу дошкільної освіти і сім'ї виступає важливим чинником забезпечення цілісності виховного впливу на дитину [7].

У контексті досліджуваного феномену важливо констатувати значимість батьківської компетентності – як інтегрованої системи знань, умінь, цінностей і поведінкових установок, що забезпечує ефективну участь батьків у формуванні у дітей дошкільного віку основ екологічної культури, соціальної відповідальності та здорового способу життя. До її структури належать такі основні компетентності [12], які подаємо у табл. 2.

Таблиця 2

Структура та основні компоненти батьківської компетентності

№	Компетентність	Сутність
1.	Ціннісно-мотиваційна	Усвідомлення значущості ідей сталого розвитку, відповідальне ставлення до природи, суспільства і власного здоров'я, готовність підтримувати відповідні виховні ініціативи ЗДО
2.	Когнітивна	Наявність базових знань про принципи сталого розвитку, екологічну безпеку, раціональне використання ресурсів
3.	Практично-діяльнісна	Уміння застосовувати ідеї сталого розвитку у повсякденному сімейному вихованні (сортування відходів, економне використання води й електроенергії, організація екологічно доцільної поведінки дитини в побуті)
4.	Комунікативна	Здатність до конструктивної взаємодії з педагогами, участі у спільних заходах, проєктах, екологічних акціях, тренінгах та консультаціях
5.	Рефлексивна	Здатність до самоаналізу власної виховної діяльності, усвідомлення відповідальності за результати сімейного виховання та готовність до самовдосконалення
6.	Інформаційно-цифрова	Уміння використовувати цифрові ресурси (онлайн-платформи, месенджери, освітні сайти) для отримання педагогічної інформації та взаємодії із ЗДО

Погоджуємось із визначенням Л. Зімакової [5], яка характеризує і систематизує педагогічні підходи до інтеграції ідей сталого розвитку:

- інтеграцію тематичних блоків про природу, суспільство та культуру в освітній процес;
- використання міждисциплінарних проєктів, що поєднують гру, творчість, дослідницьку діяльність та сімейні завдання;
- активне залучення батьків до екологічних та соціально значущих ініціатив, що реалізуються як у закладі освіти, так і вдома;
- застосування цифрових ресурсів для демонстрації результатів спільних проєктів та комунікації з батьками.

Безпосередньо, важливо формувати аспекти на визначених принципах: довіри – встановлення відкритих і щирих взаємин між педагогами та батьками, створення сприятливого психологічного клімату для співпраці; взаємоповаги – визнання значущості ролі кожної сторони у вихованні дитини, урахування позицій і досвіду батьків; рівноправності – забезпечення активної участі батьків у плануванні та реалізації освітніх заходів нарівні з педагогами; спільної відповідальності – усвідомлення спільної відповідальності за результати виховання, навчання та розвитку дитини; відкритості і діалогу – забезпечення постійної комунікації, обміну думками, консультацій та зворотного зв'язку між ЗДО і сім'єю; орієнтації на потреби дитини – узгодження виховних впливів відповідно до вікових та індивідуальних особливостей [11].

Підсумовуючи вище викладений науково-теоретичний доробок ми дійшли думки, що необхідно запропонувати практичні рекомендації, щодо посилення ролі сім'ї у процесі формування ціннісних орієнтацій сталого розвитку та забезпечення узгодженої взаємодії між закладом дошкільної освіти і батьками. Сучасні виклики суспільного розвитку актуалізують потребу в системному підході до виховання екологічно свідомої, соціально відповідальної та здорової особистості дитини вже на етапі дошкільного дитинства [2]. У зв'язку з цим розроблені рекомендації спрямовані на практичну реалізацію партнерської взаємодії педагогів і батьків через повсякденну діяльність, сімейні традиції та спільні ініціативи, що забезпечує створення єдиного виховного простору «заклад дошкільної освіти – сім'я» та підвищує ефективність освіти для сталого розвитку, а саме:

1. Організація сімейно орієнтованих освітніх заходів, спрямованих на популяризацію ідей сталого розвитку (тематичні батьківські збори, тренінги, майстер-класи, круглі столи), під час яких батьки ознайомлюються з основами екологічної культури, здорового способу життя та соціальної відповідальності.

2. Залучення батьків до спільної проєктної діяльності з дітьми (екологічні проєкти, родинні ініціативи «Екодім», «Зелена родина», «Тиждень без сміття»), що сприяє формуванню у дошкільників практичних навичок екологічно доцільної поведінки у повсякденному житті.

3. Використання сімейних традицій як засобу виховання цінностей сталого розвитку, зокрема організація спільних прогулянок на природі, догляду за рослинами, участі у благодійних і волонтерських заходах, що формує у дітей відповідальне ставлення до довкілля та інших людей.

4. Запровадження консультативної та інформаційно-просвітницької роботи з батьками (індивідуальні консультації, інформаційні буклети, онлайн-ресурси, електронні розсилки), спрямованої на підвищення їх педагогічної та екологічної обізнаності.

5. Стимулювання повсякденної практики сталого способу життя в сім'ї, зокрема раціонального використання води та електроенергії, сортування побутових відходів, повторного використання матеріалів, дотримання здорового харчування та рухової активності.

6. Розвиток партнерських комунікацій між педагогами та батьками шляхом використання цифрових платформ (месенджери, сайти ЗДО, соціальні мережі), що забезпечує оперативний обмін інформацією, координацію спільних заходів та поширення кращих практик сімейного виховання.

7. Формування позитивної мотивації батьків до участі у виховному процесі, через заохочення ініціатив, публічне визнання їх внеску у реалізацію програм освіти для сталого розвитку та створення ситуацій успіху для родин.

8. Забезпечення єдності вимог закладу дошкільної освіти і сім'ї, шляхом узгодження виховних підходів, цілей і завдань формування у дітей ціннісних орієнтацій сталого розвитку [6].

Таким чином, на основі застосування загальнонаукових та конкретно-наукових методів дослідження було розглянуто проблему партнерської взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї у реалізації освіти для сталого розвитку дітей дошкільного віку.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Встановлено, що ефективне партнерство між педагогами та батьками є ключовою умовою формування у дітей ціннісних орієнтацій сталого розвитку, екологічної культури, соціальної відповідальності та основ здорового способу життя.

З'ясовано, що узгоджена діяльність сім'ї та закладу дошкільної освіти забезпечує створення єдиного виховного простору, сприяє підвищенню батьківської компетентності та активному залученню родин до освітнього процесу. Інтеграція ідей сталого розвитку в практику співпраці з батьками передбачає використання різноманітних форм і методів партнерської взаємодії, зокрема батьківських зборів нового формату, тренінгів, майстер-класів, спільних проєктів, екологічних акцій, консультацій, інформаційно-просвітницької діяльності та цифрових засобів комунікації. Доведено, що залучення батьків до формування у дітей дошкільного віку ціннісних орієнтацій сталого розвитку через повсякденну діяльність, сімейні традиції та спільні ініціативи сприяє становленню відповідальної, екологічно свідомої та соціально активної особистості дитини.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в теоретичному обґрунтуванні та систематизації форм і методів партнерської взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї в контексті освіти для сталого розвитку дітей дошкільного віку; визначенні структурних компонентів батьківської компетентності у сфері сталого розвитку; а також у розробленні практичних рекомендацій щодо залучення батьків до формування у дітей ціннісних орієнтацій сталого розвитку через повсякденну діяльність, сімейні традиції та спільні ініціативи.

Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів проблеми партнерства закладу дошкільної освіти і сім'ї у реалізації освіти для сталого розвитку дітей дошкільного віку та потребує подальшого наукового опрацювання. Перспективними напрямками подальших досліджень є визначення педагогічних умов ефективної взаємодії з батьками, розроблення та апробація інноваційних форм і методів партнерської співпраці, а також вивчення можливостей використання цифрових освітніх ресурсів у процесі формування ціннісних орієнтацій сталого розвитку у дітей дошкільного віку.

Конфлікт інтересів. Автори заявляють про відсутність конфлікту інтересів.

Джерела фінансування. Дослідження не отримувало зовнішнього фінансування.

Доступність даних. Це дослідження не передбачало використання окремих наборів даних.

Використання засобів штучного інтелекту (ШІ). Під час підготовки цієї роботи автори не використовували інструменти штучного інтелекту.

Список використаних джерел

1. Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти) нова редакція, 2021. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/bazovij-komponent-doshkilnoyi-osviti-v-ukrayini>
2. Гавриш Н. В., Васильєва С. А., Рагозіна В. В. *Виховуємо і розвиваємо дитину раннього віку: навчально-методичний посібник* / за заг. ред. Н. В. Гавриш. Кропивницький: Імекс-ЛДТ, 2021. 158 с.
3. *Дитина: Освітня програма для дітей від 2 до 7 років* / наук. кер. проєкту О. В. Огнев'юк. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2020. 440 с.
4. *Дошкільна освіта в сучасному освітньому просторі: актуальні проблеми, досвід, інновації: матеріали I Всеукраїнської наук.-практ. конф., 18 квітня 2024 р., Харків / Харк. нац. пед. ун-т; [редкол.: Ю.Д. Бойчук (голов.ред.) та ін.] (електронне видання). Харків: ХНПУ, 2024. 196 с.*

5. Зімакова Л. В. Партнерська взаємодія з дитиною як основа сталого майбутнього. *Імідж сучасного педагога*, 2024. №2(221). С. 5–11. [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2025-2\(221\)-5-11](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2025-2(221)-5-11)
6. *Інноваційний потенціал професійної підготовки майбутніх фахівців у галузі дошкільної освіти* : колект. монографія / за заг. ред. проф. О. А. Гнізділової. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2024. 466 с.
7. *Освіта для досягнення цілей сталого розвитку: навчальні цілі*. Париж: Видавництво ЮНЕСКО, 2017.
8. Салига Н. *Історія дошкільної педагогіки* : навчально-методичний посібник до курсу. 2-ге вид., виправл., доп. ІваноФранківськ, 2016. 96 с. URL: <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi59/0043220.pdf>
9. Шаповалова О. В. *Роль сім'ї у дошкільній освіті: теорія і практика*. Суми : Редакційно-видавничий відділ СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2019. 225 с. URL: https://epkmoodle.znu.edu.ua/pluginfile.php/69417/mod_resource/content/1/%D005.06.2019.pdf
10. Vertel A., Korolenko V., Shapovalova O., Bereziuk T. The role of the family in the education and upbringing of children. *Brazilian Journal of Education, Technology and Society (BRAJETS)*. Published: 2024-04-28. P. 54-64. <https://doi.org/10.14571/brajets.v17.nse1>
11. Veselinovska S., Petrovska S., & Sivevska D. Preschool education as a foundation for sustainable development and early environmental awareness in children. *World Journal of Environmental Research*, 2025. vol. 15(1). P. 72-83. <https://doi.org/10.18844/wjer.v15i1.9730>
12. Honcharuk M. Evolution of Conceptual Foundations of Early Childhood Education in the Federal Republic of Germany: From Care-Based to Educational-Developmental Model, *OD*, 2025. vol. 50, no. 3. pp. 76–82. <https://doi.org/10.28925/2312-5829/2025.3.7>

References

1. Basic component of preschool education (State standard of preschool education) new edition, (2021). URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/bazovij-komponent-doshkilnoyi-osviti-v-ukrayini> (in Ukrainian).
2. Havrysh N. V., Vasyliieva S. A., Ragoza V. V. *Vykhovuємо i rozvyvaiemo dytnu rannoho viku: navchalno-metodychnyi posibnyk* / za zah. red. N. V. Havrysh. Kropyvnytskyi: Imeks-LDT, 2021. 158 s. (in Ukrainian).
3. Ohnev' iuk O. V. *Dytyna: Osvitnia prohrama dlia ditei vid 2 do 7 rokiv [Child: Educational program for children from 2 to 7 years old]*. 2020. Kyiv: Kyiv. un-t im. B. Hrinchenka (in Ukrainian).
4. *Doshkilna osvita v suchasnomu osvitnomu prostori: aktualni problemy, dosvid, innovatsii: materialy I Vseukrainskoi nauk.-prakt. konf., 18 kvitnia 2024 r., Kharkiv / Khark. nats. ped. un-t; [redkol.: Yu.D. Boichuk (holov.red.) ta in.] (elektronne vydannia)*. Kharkiv: KhNPU, 2024. 196 s. (in Ukrainian).
5. Zimakova L. V. Partnerska vzaiemodiia z dytnoiu yak osnova staloho maibutnoho. *Imidzh suchasnoho pedahoha*, 2024. vol. 2(221). С. 5–11. [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2025-2\(221\)-5-11](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2025-2(221)-5-11) (in Ukrainian).
6. Hnizdilova O. A. *Innovatsiinyi potentsial profesiinoi pidhotovky maibutnikh fakhivtsiv u haluzi doshkilnoi osvity [Innovative potential of professional training of future specialists in the field of preschool education]: kolektyvna monohrafiia*. Poltava: PNPУ імені В. Г. Короленка. 2024. (in Ukrainian).
7. *Osvita dlia dosiahnennia tsilei staloho rozvytku: navchalni tsili*. Paryzh: Vydavnytstvo YuNESKO, 2017.
8. Salyha N. *Istoriia doshkilnoi pedahohiky: navchalno-metodychnyi posibnyk do kursu*. 2-he vyd., vypravl., dop. IvanoFrankivsk, 2016. 96 s. URL: <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi59/0043220.pdf> (in Ukrainian).
9. Shapovalova O. V. *Rol sim'i u doshkilnii osviti: teoriia i praktyka*. Sumy: Redaktsiino-vydavnychi viddil SumDPU імені А. С. Макаренка, 2019. 225 с. URL: https://epkmoodle.znu.edu.ua/pluginfile.php/69417/mod_resource/content/1/%D005.06.2019.pdf (in Ukrainian).
10. Vertel A., Korolenko V., Shapovalova O., Bereziuk T. The role of the family in the education and upbringing of children. *Brazilian Journal of Education, Technology and Society (BRAJETS)*. Published: 2024-04-28. P. 54-64. <https://doi.org/10.14571/brajets.v17.nse1>
11. Veselinovska S., Petrovska S., & Sivevska D. Preschool education as a foundation for sustainable development and early environmental awareness in children. *World Journal of Environmental Research*, 2025. vol. 15(1). P. 72-83. <https://doi.org/10.18844/wjer.v15i1.9730>
12. Honcharuk M. Evolution of Conceptual Foundations of Early Childhood Education in the Federal Republic of Germany: From Care-Based to Educational-Developmental Model, *OD*, 2025. vol. 50, no. 3. pp. 76–82. <https://doi.org/10.28925/2312-5829/2025.3.7>

| Матеріал надійшов до редакції: 25.12.2025 р. | Прийнято до друку: 01.02.2026 р. | Опубліковано: 02.03.2026 р. |

